

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci **navrhovateľa: P.**, IČO: X, so sídlom S., právne zastúpený JUDr. T. B., advokát, P., proti **odporcovi: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky**, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, **o zaplatenie 17.695,48-€**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I. pod. sp. zn. 24C 244/2009 a na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 14Co 385/2011, o námietke zaujatosti, takto

r o z h o d o l

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. K. J. **je vylúčená** z prejednávania a rozhodovania veci Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14Co 385/2010 (vec Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 24C 244/2009).

O d ô v o d n e n i e

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. K. J. predložila predsedníčke Krajského súdu v Bratislave postupom podľa § 15 ods. 1 O.s.p. návrh na svoje vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci z dôvodu, že predmetom odvolacieho konania je odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I. č.k. 24C 244/2009-59 zo dňa 13.06.2011, a žalovaný nárok navrhovateľa súvisí s činnosťou súdneho exekútora Ing. F. S. v exekučnom konaní vedeného pod sp.zn. EX 39/2004. Vzhľadom na to že Ing. F. S. je jej bývalý manžel a z manželstva pochádza dcéra N., môžu vzniknúť pochybnosti o jej zaujatosti v pridelenej veci a ďalej sa vo veci cíti byť osobne zaujatá.

Predsedníčka Krajského súdu v Bratislave predložila v súlade s ustanovením § 15 ods. 1 veta štvrtá, O.s.p. vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o tom, či je uvedená sudkyňa vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci, keď mala za to, že nie je dôvod pochybovať o jej nezaujatosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (§ 16 ods. 1 O.s.p.) pristúpil k posúdeniu, či okolnosti oznámené JUDr. K. J., sú spôsobilé vyvolať pochybnosti o jej nezaujatosti.

Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí pre zaujatosť (§ 14 až § 16 O.s.p.) sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie vecí nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadŕžania určitej procesnej strane).

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania vecí buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie vecí pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie vecí nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia vecí pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (viď napríklad Piersack c. Belgicko).

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa

vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nestrannosti, o ktorom svedčí správanie sudcu (Boekmans c. Belgicko). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESJP dôkaz o skutočnej zaujatosti.

Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt c. Belgicko). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar c. Spojené kráľovstvo).

Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež Fey c. Rakúsko). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia sudkyne JUDr. K. J. o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednávaniu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

V danom prípade z vyjadrenia zákonnej sudkyne vyplýva, že existenciu vzťahu vylučujúceho ju z prejednávania a rozhodovania vecí a pochybnosti o svojej nezaujatosti vidí v tom, že žalovaný nárok navrhovateľa súvisí s činnosťou súdneho exekútora Ing. F. S. v exekučnom konaní vedeného pod sp.zn. EX 39/2004, ktorý bol jej manželom a z manželstva pochádza dcéra N..

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preštudovaní spisu zistil, že Ing. F. S. bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 19.2.2010 č.k. 6T 113/2008- 430 uznaný vinným z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. č. 140/1961 Zb v znení neskorších predpisov, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 27.7.2010. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o bývalého manžela mohla by sa tu javiť podľa už vyššie citovanej teórie

zdania nielen pozitívna, ale i negatívna zaujatosť. Len ťažko je možné predpokladať, že pozitívny vzťah sudcu vyplývajúci z manželského zväzku sa po rozvoде manželstva premení na absolútne neutrálny vzťah. Podľa záveru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a vzhľadom na hore uvedené súvislosti a existenciu skutkových okolností na strane Ing. S. sú naplnené zákonné dôvody pre výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. K. J. je vylúčená z prejednávania a rozhodovania danej veci.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 . 0

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok

V Bratislave 15. novembra 2011

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta